

Activity sheet 1

1. પહેલા વર્ગનો શું વિષય હતો?

- જૈનધર્મનું સ્વરૂપ.
- સર્વજ્ઞનું સ્વરૂપ.
- આર અનુદોગ વિશે થીડી માહિતી

2. આ વર્ગનો શું વિષય છે?

- સર્વજ્ઞ ભગવાનનું સ્વરૂપ.
- સર્વજ્ઞ ભગવાનની સિદ્ધિ.

3. જો સર્વજ્ઞ ભગવાન ન હોય તો આપણને શું ન જાણવા મળે? હું પરમાત્મા છું અને પરમાત્મા બનીશકું છું
જુવની મિથ્યાત્વ દશા કેમ પાપ અને જુવ પીતાનું સાશું સ્વરૂપ કેવી રીતે સમજી (સમ્યક્ત્વ દશા)
જુવ અનુદોગ છે.

- a. દ્રવ્યોનુયોગ સંબંધી... - પ્રલ્પ - ગુણ - પદાર્થનું સ્વરૂપ
- વિશ્વનું સ્વરૂપ.
 - હ પ્રલ્પનું સ્વરૂપ.
 - સાત તત્ત્વનું સ્વરૂપ.

b. પ્રથમાનુયોગ સંબંધી...

- ૬૩ શાલાકા પુરુષની જુવનકથા.
- જુવના પરિણામનું રૂપ કેવું આવે છે.
- અનુકૂળ - પ્રાતિકૂળ સંધોગો માં મહાપુરુષનું વર્તન.

c. ચરણાનુયોગ સંબંધી...

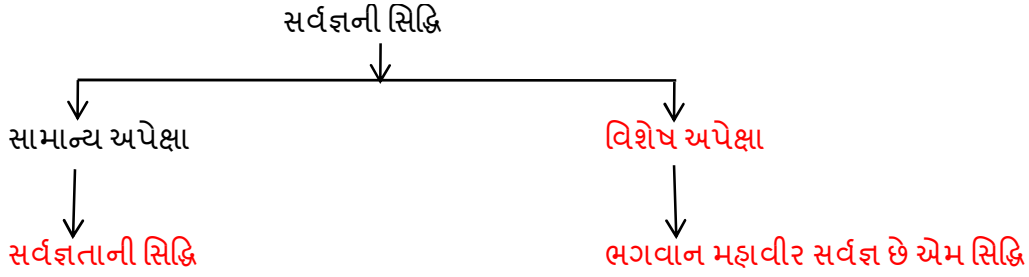
- મુનિ - આર્થિક - પ્રાવક - પ્રાવિકાના આચરણનું સ્વરૂપ.
- સાર્થક જુવનું બાહ્ય આચરણ કેવું હોય?

d. કરણાનુયોગ સંબંધી...

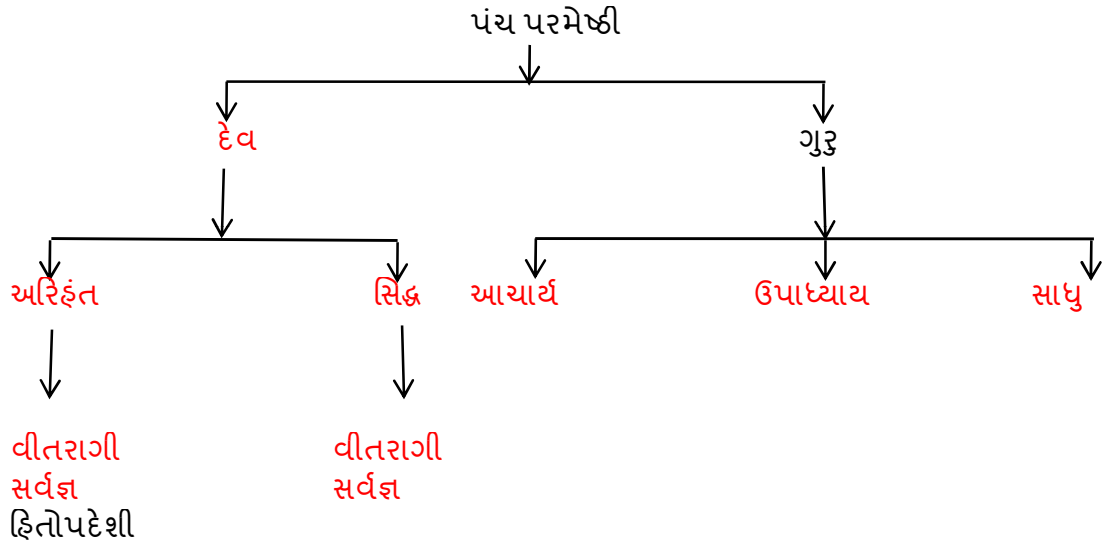
- જૈન ધૂગીય
- જૈન ગણિત
- જુવ અને કર્મના સંબંધ.
- ગુણસ્થાનની ક્રમ
- જુવની જેમ જેમ વિશુદ્ધિ વધે તેમતેમ કર્મમાં કેવું પરિવર્તન થાય.
- જુવના પરિણામ અને મેનું રૂપ

Activity Sheet 2
Letter 2 of Jain tatva parichay

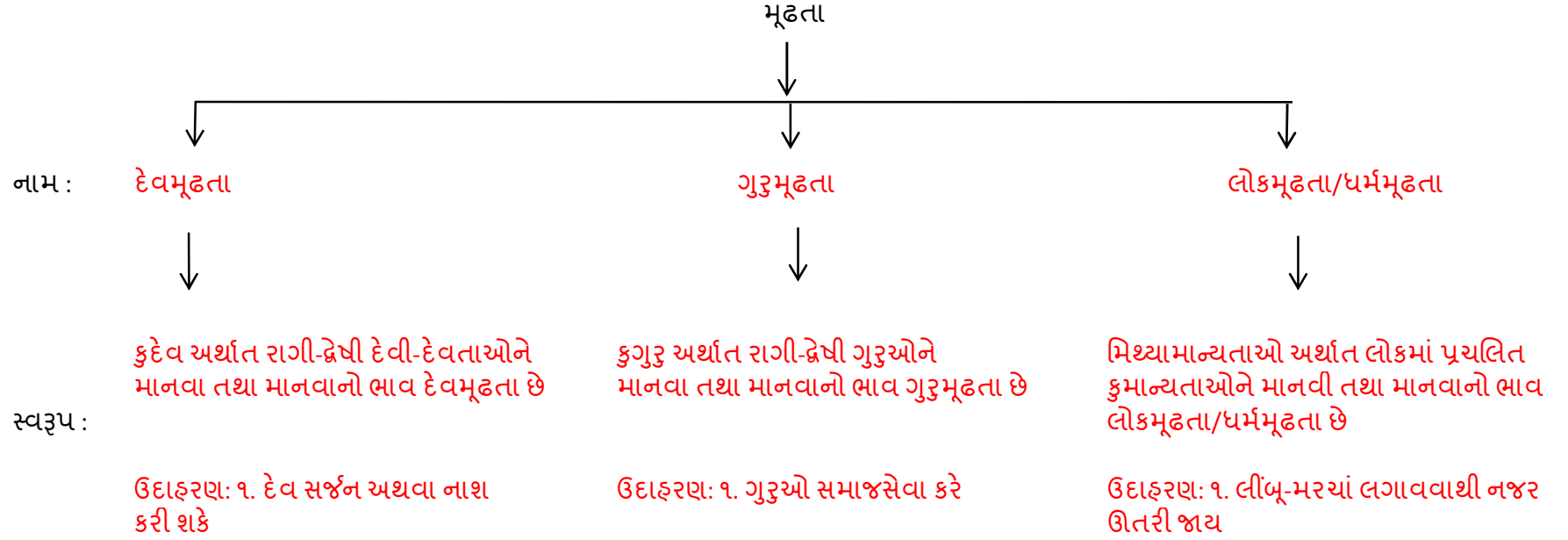
૧. સર્વજ્ઞની સિદ્ધિ

૨

Activity Sheet 3: Mudhata nu swarup
Letter 3 of Jain tatva parichay

Activity Sheet 4: Tatva abhyas no mahima - 7 points
Letter 3 of Jain tatva parichay

1. જૈન તત્ત્વાભ્યાસનો મહિમા તમારા શબ્દમાં લખો (7 points)

ઉત્તર:

देखो ! शास्त्राभ्यास की महिमा ! जिसके होने पर जीव परम्परा से आत्मानुभव दशा को प्राप्त होता है, जिससे मोक्षरूप फल प्राप्त होता है । यह तो दूर ही रहो, शास्त्राभ्यास से तत्काल ही इतने गुण प्रगट होते हैं –

१. क्रोधादि कषायों की तो मंदता होती है ।
२. पंचेन्द्रियों के विषयों में होनेवाली प्रवृत्ति रुकती है ।
३. अति चंचल मन भी एकाग्र होता है ।
४. हिंसादि पाँच पाप नहीं होते ।
५. स्तोत्र (अल्प) ज्ञान होने पर भी त्रिलोक के तीन काल संबंधी चराचर पदार्थों का जानना होता है ।
६. हेय-उपादेय की पहचान होती है ।
७. आत्मज्ञान सन्मुख होता है । (ज्ञान आत्मसन्मुख होता है ।)
८. अधिक-अधिक ज्ञान होने पर आनन्द उत्पन्न होता है ।
९. लोक में महिमा/यश विशेष होता है ।
१०. सातिशय पुण्य का बंध होता है ।

इतने गुण तो शास्त्राभ्यास करने से तत्काल ही प्रगट होते हैं, इसलिए शास्त्राभ्यास अवश्य करना ।

Activity Sheet 5: Revision of topics so far
Letter 1 to 4 of Jain tatva parichay

૧. અત્યાર સુધી પાઠશાળામાં આપણે જે જે ચર્ચા કરી તેમાં આપણે શું શું શીખ્યા?
(તમારા શબ્દોમાં લખો)

Chapter 1

તત્ત્વ પ્રવેશ: હું કોણ છું?, ભગવાન કોણ છે?, અનુયોગનું સામાન્ય સ્વરૂપ

Chapter 2

સાચાં દેવનું સ્વરૂપ: ત્રણ મૂલતા, સર્વજ્ઞની સિદ્ધિ, સૃષ્ટિ કર્તાવાદનું નિરાકરણ

Chapter 3

જૈન તત્ત્વાભ્યાસની મહિમા: 10 points ટોડરમલજીનાં ગોમ્મટસારની પ્રસ્તાવનાના આધારે અને
7 points જૈન તત્ત્વ પરિચય પુસ્તકનાં આધારે

Chapter 4

શાસ્ત્રોનાં અર્થ કરવાની પદ્ધતિ: પ્રથમાનુયોગ, ચરણાનુયોગ, કરણાનુયોગ અને દ્રવ્યાનુયોગનું
સ્વરૂપ

૨. આપણે આજે શાસ્ત્રના અર્થ કરવાની પદ્ધતિના પાંચ પ્રકાર શીખશું તેના નામ લખો.

૧. શબ્દાર્થ

૨. આગમાર્થ

૩. નયાર્થ

૪. મતાર્થ

૫. ભાવાર્થ

Activity Sheet 7: Aacharya dwara vishwa nu varnana
Letter 5 of Jain tatva parichay

૧. કુંદકુંદ આચાર્યના કયા શાસ્ત્રમાં વિશ્વનું વર્ણન આવે છે?

- ☐ સમયસાર
- ☐ પ્રવચનસાર
- ☐ નિયમસાર
- ☒ પંચાસ્તિકાય સંગ્રહ

૨. જૈન ભુગોળનું વર્ણન કયા અનુયોગમાં આવે છે? તે અનુયોગની વ્યાખ્યા લખો.

કરણાનુયોગ

જે અનુયોગમાં ત્રિલોકની રચનાનું, જીવનાં અનેક પ્રકારનાં ભાવનું, શરીરાદિની અપેક્ષાએ જીવોનું, ગુણસ્થાનનું, માર્ગણાસ્થાનનું અને કર્મ વિશે સવિસ્તાર, સૂક્ષ્મ અને તેમના ગણિતનું વર્ણન છે તેને કરણાનુયોગ કહે છે.

૩. જૈન ભુગોળનું વર્ણન કયા શાસ્ત્રમાં આવે છે? અને તેના રચયિતા કોણ છે?

- ☐ ગોમ્મટસાર, નેમિચંદ્ર સિદ્ધાંતચક્રવર્તી આચાર્ય
- ☒ ત્રિલોકસાર, નેમિચંદ્ર સિદ્ધાંતચક્રવર્તી આચાર્ય
- ☐ કષાયપાહુડ, ગુણધરાચાર્ય
- ☐ ષટ્પંડાગમ, પુષ્પદંત આચાર્ય અને ભૂતબલિ આચાર્ય

૪. આકાશનાં કેટલા ભેદ છે? કયાકયા? અને તે કયા કયા દ્રવ્યને આધારે પડે છે?

બે, લોકાકાશ અને અલોકાકાશ

ધર્માસ્તિકાય અને અધર્માસ્તિકાય

Activity Sheet 8: Questions on the shape of the Vishwas
Letter 5 of Jain tatva parichay

૧. લોકાકાશનો વિસ્તાર (volume) કેટલો છે? તેની ગણતરી કઈ રીતે કરી શકાય?

૩૪૩ ધનરાજી

વિસ્તાર = $((૭+૧+૫+૧)/૪) \times ૧૪ \times ૭ = (૭) \times (૭) \times ૭ = ૩૪૩$ ધનરાજી

૨. નીચેના ક્ષેત્ર કયાં લોકમાં આવે છે?

- A. ઉર્ધ્વલોક
- B. મધ્યલોક
- C. અધોલોક

૧. સિદ્ધશિલા	A
૨. સુદર્શન મેરુ	B
૩. બાદર નિત્ય નિગોદ	C
૪. ૧૬ સ્વર્ગ	A
૫. ૫મી નરક	C
૬. ૫ અનુત્તર	A
૭. ઈષત્પ્રાગભાર	A
૮. ચિત્રાભૂમિ	B
૯. રત્નપ્રભા ભૂમિ	C
૧૦. સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર	B

Activity Sheet 9: Questions on dravya-gun-paryaya basics
Letter 5 of Jain tatva parichay

૧. નીચેનાં ઉદાહરણોને દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાયમાં વિભાજિત કરો.

નોંધ: 1. દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાય may be implicit.

2. Try to explain in terms of fundamental dravya (e.g. જીવ, પુદગલ, ધર્મ, અધર્મ, આકાશ અને કાળ)

3. Try to explain in terms of characteristic gun (e.g. પુદગલ-સ્પર્શ, રસ, ગંધ, વર્ણ, પ્રદેશત્વ etc.)

4. There may be more than one દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાય in a question.

a. મીઠી સાકર

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
સાકર-પુદગલ	રસ	મીઠી

b. ખાલી આકાશ

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
આકાશ	અવગાહનહેતુત્વ	ખાલીપણું

c. ખાટું અને પીળું લીંબું

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
લીંબું-પુદગલ	રસ	ખાટું
લીંબું-પુદગલ	વર્ણ	પીળું

d. સોનાની પીળા રંગની વીંટી

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
સોનું-પુદગલ	વર્ણ	પીળો
સોનું-પુદગલ	પ્રદેશત્વગુણ	વીંટી

e. સફેદ રંગનો ચાંદીનો ખ્યાલો (ઝાસ)

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
ચાંદી-પુદગલ	વર્ણ	સફેદ
ચાંદી-પુદગલ	પ્રદેશત્વગુણ	ખ્યાલો (ઝાસ)

f. જીવતાં માણસનાં શરીરનો આકાર

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય	} Both combined = જીવવું
જીવ	દર્શન	દેખવું	
જીવ	જ્ઞાન	જાણવું	
જીવ	પ્રદેશત્વગુણ	શરીર પ્રમાણ આકાર	
શરીર-પુદગલ	પ્રદેશત્વગુણ	શરીર પ્રમાણ આકાર	

Activity Sheet 10: Questions on dravya-gun-paryaya basics
Letter 5-7 of Jain tatva parichay

નીચેનાં ઉદાહરણોને દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાયમાં ઘટાવો (Apply dravya-gun-paryaya in following examples).

નોંધ: 1. દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાય may be implicit.

2. Try to explain in terms of fundamental dravya (e.g. જીવ, પુદગલ, ધર્મ, અધર્મ, આકાશ અને કાળ)

3. Try to explain in terms of characteristic gun (e.g. પુદગલ-સ્પર્શ, રસ, ગંધ, વર્ણ, પ્રદેશત્વ etc.)

4. There may be more than one દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાય in a question.

5. Answers must be specific.

a. ગળ્યો ગોળ

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
<u>ગોળ-પુદગલ</u>	<u>રસ</u>	<u>ગળપણ</u>

b. લીલી વનસ્પતિ (plant)

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
<u>વનસ્પતિ-પુદગલ</u>	<u>વર્ણ</u>	<u>લીલો</u>

c. લીસું (smooth) લાકડું

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
<u>લાકડું-પુદગલ</u>	<u>સ્પર્શ</u>	<u>લીસું</u>

d. અત્તરની (perfume) સુગંધ

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
<u>અત્તર-પુદગલ</u>	<u>ગંધ</u>	<u>સુગંધ</u>

e. સફેદ રંગનું લંબચોરસ (rectangle) રબર

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
<u>રબર-પુદગલ</u>	<u>વર્ણ</u>	<u>સફેદ</u>
<u>રબર-પુદગલ</u>	<u>પ્રદેશત્વગુણ</u>	<u>લંબચોરસ (rectangle)</u>

f. પારદર્શક (transperant) ગોળ (round) કાચ

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
<u>કાચ-પુદગલ</u>	<u>વર્ણ</u>	<u>પારદર્શક (transperant)</u>
<u>કાચ-પુદગલ</u>	<u>પ્રદેશત્વગુણ</u>	<u>ગોળ (round)</u>

g. દેખતો જીવ

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
<u>જીવ</u>	<u>દર્શન</u>	<u>દેખવું</u>

h. જાણતો અને સુખી જીવ

દ્રવ્ય	ગુણ	પર્યાય
<u>જીવ</u>	<u>જ્ઞાન</u>	<u>જાણવું</u>
<u>જીવ</u>	<u>સુખ</u>	<u>સુખી</u>

Activity Sheet 11: Examples on dravya-gun
Letter 7 of Jain tatva parichay

નીચેનાં ઉદાહરણોને દ્રવ્ય-ગુણ લખો (Write dravya-gun in following examples).

નોંધ:

1. Try to explain in terms of fundamental dravya (e.g. જીવ, પુદગલ, ધર્મ, અધર્મ, આકાશ અને કાળ)
2. Try to explain in terms of characteristic gun (e.g. પુદગલ-સ્પર્શ, રસ, ગંધ, વર્ણ, પ્રદેશત્વ etc.)
3. Answers must be specific.
4. Questions may contain wrong dravya and gun. Identify them and write "wrong question" as answer

a. પરમાણુનો રંગ (વર્ણ)	દ્રવ્ય	પુદગલ	ગુણ	વર્ણ
b. પરમાણુનો સ્પર્શ	દ્રવ્ય	પુદગલ	ગુણ	સ્પર્શ
c. પરમાણુની ગંધ	દ્રવ્ય	પુદગલ	ગુણ	ગંધ
d. પરમાણુનો સ્વાદ (રસ)	દ્રવ્ય	પુદગલ	ગુણ	રસ
e. પરમાણુનું અસ્તિત્વ	દ્રવ્ય	પુદગલ	ગુણ	અસ્તિત્વગુણ
f. પરમાણુનો આકાર	દ્રવ્ય	પુદગલ	ગુણ	પ્રદેશત્વગુણ
g. સ્કંધનો સ્પર્શ	દ્રવ્ય	પુદગલ	ગુણ	સ્પર્શ
h. સ્કંધનો રસ	દ્રવ્ય	પુદગલ	ગુણ	રસ
i. સ્કંધનો ગંધ	દ્રવ્ય	પુદગલ	ગુણ	ગંધ
j. સ્કંધનો વર્ણ	દ્રવ્ય	પુદગલ	ગુણ	વર્ણ
k. જીવનું દર્શન	દ્રવ્ય	જીવ	ગુણ	દર્શન
l. જીવનું જ્ઞાન	દ્રવ્ય	જીવ	ગુણ	જ્ઞાન
m. જીવની શ્રદ્ધા	દ્રવ્ય	જીવ	ગુણ	શ્રદ્ધા
n. જીવનું ચારિત્ર	દ્રવ્ય	જીવ	ગુણ	ચારિત્ર
o. જીવનું સુખ	દ્રવ્ય	જીવ	ગુણ	સુખ
p. જીવનું અસ્તિત્વ	દ્રવ્ય	જીવ	ગુણ	અસ્તિત્વગુણ
q. જીવનો આકાર (પ્રદેશત્વ)	દ્રવ્ય	જીવ	ગુણ	પ્રદેશત્વગુણ
r. ધર્મનું અસ્તિત્વ	દ્રવ્ય	ધર્મ	ગુણ	અસ્તિત્વગુણ
s. ધર્મનો ગતિહેતુત્વ	દ્રવ્ય	ધર્મ	ગુણ	ગતિહેતુત્વ
t. અધર્મનો આકાર (પ્રદેશત્વ)	દ્રવ્ય	અધર્મ	ગુણ	પ્રદેશત્વગુણ
u. અધર્મનો સ્થિતિહેતુત્વ	દ્રવ્ય	અધર્મ	ગુણ	સ્થિતિહેતુત્વ
v. આકાશનું અસ્તિત્વ	દ્રવ્ય	આકાશ	ગુણ	અસ્તિત્વગુણ
w. આકાશનો અવગાહનહેતુત્વ	દ્રવ્ય	આકાશ	ગુણ	અવગાહનહેતુત્વ
x. કાળનું અસ્તિત્વ	દ્રવ્ય	કાળ	ગુણ	અસ્તિત્વગુણ
y. કાળનું પરિણમનહેતુત્વ	દ્રવ્ય	કાળ	ગુણ	પરિણમનહેતુત્વ
z. સ્કંધમાં જ્ઞાન	દ્રવ્ય	-	ગુણ	- પ્રશ્ન ખોટો છે
aa. આકાશ દ્રવ્યમાં શ્રદ્ધા	દ્રવ્ય	-	ગુણ	- પ્રશ્ન ખોટો છે
ab. ધર્મ દ્રવ્યમાં સુખ	દ્રવ્ય	-	ગુણ	- પ્રશ્ન ખોટો છે
ac. અધર્મ દ્રવ્યનો સ્પર્શ	દ્રવ્ય	-	ગુણ	- પ્રશ્ન ખોટો છે
ad. કાળ દ્રવ્યની ગંધ	દ્રવ્ય	-	ગુણ	- પ્રશ્ન ખોટો છે
ae. જીવનો વર્ણ	દ્રવ્ય	-	ગુણ	- પ્રશ્ન ખોટો છે

Activity Sheet 13: Examples on ekkshetraavgaha sanbhandh, nityatadatmya
sanbhandh, avinabhavi sanbhadh and anityatadatmya sanbhandh
Letter 5-7 of Jain tatva parichay

પ્ર. ૧ નીચેનાં ઉદાહરણોને એકક્ષેત્રાવગાહ, નિત્ય-તાદાત્મ્ય, અનિત્ય-તાદાત્મ્ય અને અવિનાભાવી સંબંધ જોડો.

Column A

૧. દૂધ અને સ્પર્શ, રસ વગેરે ગુણ
૨. દૂધ અને ગરમ પર્યાય
૩. દૂધ અને પાણી
૪. સ્પર્શ, રસ વગેરે ગુણ

Column B

- એકક્ષેત્રાવગાહ સંબંધ
- નિત્ય-તાદાત્મ્ય સંબંધ
- અવિનાભાવી સંબંધ
- અનિત્ય-તાદાત્મ્ય સંબંધ

Column A

૧. જીવ અને દર્શન, જ્ઞાન વગેરે ગુણ
૨. દર્શન, જ્ઞાન વગેરે ગુણ
૩. જીવ અને દ્રવ્યકર્મ અથવા શરીર
૪. જીવ અને રાગાદિ ભાવ (પર્યાય)

Column B

- અનિત્ય-તાદાત્મ્ય સંબંધ
- નિત્ય-તાદાત્મ્ય સંબંધ
- અવિનાભાવી સંબંધ
- એકક્ષેત્રાવગાહ સંબંધ

Activity Sheet 14: Astitva and Vastutva Gun
Letter 10, 11 of Jain tatva parichay

પ્ર. ૧ વ્યાખ્યા લખો.

૧. અસ્તિત્વ ગુણ:

જે શક્તિના કારણે દ્રવ્યનો કદી અભાવ ન હોય તેને અસ્તિત્વ ગુણ કહે છે, કેમકે દ્રવ્ય અનાદિ અનંત છે.

૨. વસ્તુત્વ ગુણ:

જે શક્તિના કારણે દ્રવ્યમાં અર્થક્રિયા (પ્રયોજનભૂત ક્રિયા) હોય; જેમકે આત્માની અર્થક્રિયા જાણવું વગેરે છે.

પ્ર. ૨ નીચેનાં ઉદાહરણો કયાં ગુણનાં છે?

૧. જીવ દ્રવ્ય છે.

અસ્તિત્વ ગુણ

વસ્તુત્વ ગુણ

૨. જીવ દ્રવ્ય જાણવાનું કામ કરે છે.

અસ્તિત્વ ગુણ

વસ્તુત્વ ગુણ

૩. પુદગલ દ્રવ્ય છે.

અસ્તિત્વ ગુણ

વસ્તુત્વ ગુણ

૪. પુદગલ દ્રવ્ય જડપણાનું કાર્ય કરે છે.

અસ્તિત્વ ગુણ

વસ્તુત્વ ગુણ

૫. હું સાચી શ્રદ્ધા કરું છું

અસ્તિત્વ ગુણ

વસ્તુત્વ ગુણ

૬. સોનું પુદગલ દ્રવ્ય છે.

અસ્તિત્વ ગુણ

વસ્તુત્વ ગુણ

૭. સોનું ચળકે છે.

અસ્તિત્વ ગુણ

વસ્તુત્વ ગુણ

૮. વિશ્વમાં ૬ દ્રવ્ય છે.

અસ્તિત્વ ગુણ

વસ્તુત્વ ગુણ

Activity Sheet 15: Samanya Gun nu Swarup
Letter 10-15 of Jain tatva parichay

પ્ર.૧ જોડકાં જોડો. (Match the column).

Column A

1. પુદગલ દ્રવ્યનો વર્ણગુણ નિરંતર પરિણમે છે.
2. પુદગલ દ્રવ્ય રૂપીપણે પરિણમે છે.
3. પુદગલ દ્રવ્ય છે.
4. પુદગલ પરમાણુનો આકાર એકપ્રદેશી છે.
5. સ્કંધમાં રહેલાં દરેક પુદગલ પરમાણુ પોતાની દ્રવ્યતા ટકાવી રાખે છે.
6. દરેક પુદગલ દ્રવ્ય પોતાની શક્તિથી સર્વજ્ઞ ભગવાનના જ્ઞાનનું જોય બને છે.

Column B

- a. અગુરુલઘુત્વ ગુણ
- b. પ્રદેશત્વ ગુણ
- c. વસ્તુત્વ ગુણ
- d. દ્રવ્યત્વ ગુણ
- e. પ્રમેયત્વ ગુણ
- f. અસ્તિત્વ ગુણ

1.-d, 2.-c, 3.-f, 4.-b, 5.-a, 6.-e

પ્ર.૨ જોડકાં જોડો. (Match the column).

Column A

1. જીવ દ્રવ્યનો આકાર અસંખ્યાતપ્રદેશી છે.
2. જીવ દ્રવ્ય ચેતનરૂપે પરિણમે છે.
3. દરેક જીવ દ્રવ્ય પોતાની શક્તિથી સર્વજ્ઞ ભગવાનના જ્ઞાનનું જોય બને છે.
4. જીવ દ્રવ્યનું જ્ઞાન નિરંતર પરિણમે છે.
5. જીવમાં રહેલાં અનંતગુણો વિખરાઈને અલગ અલગ નથી થઈ જતાં.
6. જીવ દ્રવ્ય છે.

Column B

- a. વસ્તુત્વ ગુણ
- b. દ્રવ્યત્વ ગુણ
- c. અસ્તિત્વ ગુણ
- d. અગુરુલઘુત્વ ગુણ
- e. પ્રદેશત્વ ગુણ
- f. પ્રમેયત્વ ગુણ

1.-e, 2.-a, 3.-f, 4.-b, 5.-d, 6.-c

Activity Sheet 16: Jeev and Pudgal Vishesh Gun nu Swarup
Letter 16-18 of Jain tatva parichay

પ્ર.૧ જોડકાં જોડો. (Match the column).

Column A

૧. ટેબલ લીસું છે.

૨. લીંબુ ખાટું છે.

૩. ગુલાબની વાસ મધુર છે.

૪. કેરી પીળી છે.

૫. વસ્તુનું સામાન્ય અવલોકન.

૬. વસ્તુનું વિશેષ અવલોકન.

૭. સ્વરૂપમાં લીનતા.

૮. મુનિરાજ પ્રચુર આનંદનું વેદન કરે છે.

૯. સમ્યકદ્રષ્ટિને હું જીવ છું એમ વિશ્વાસ છે.

Column B

a. શ્રદ્ધા ગુણ

b. જ્ઞાન ગુણ

c. સ્પર્શ ગુણ

d. ગંધ ગુણ

e. ચારિત્ર ગુણ

f. દર્શન ગુણ

g. રસ ગુણ

h. વર્ણ ગુણ

i. સુખ ગુણ

૧.- c, ૨.- g, ૩.-d, ૪.-h, ૫.-f, ૬.-b, ૭.-e, ૮.-i, ૯.-a

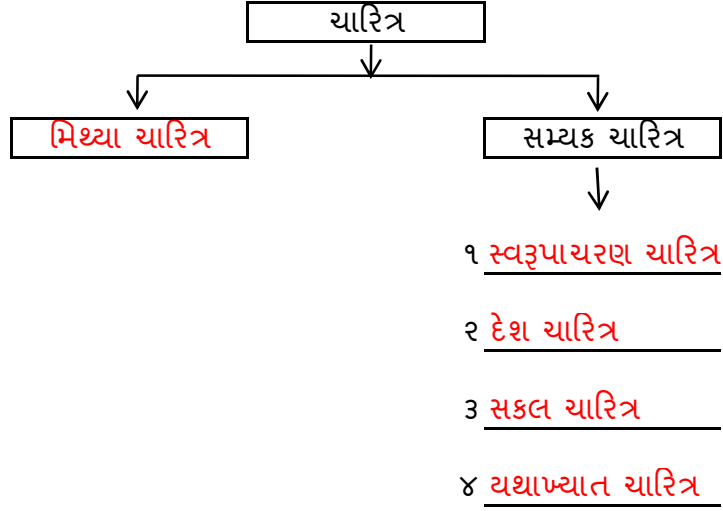
Activity Sheet 17: Jeev and Pudgal na Samanya and Vishesh Gun nu Swarup
Letter 10-18 of Jain tatva parichay

પ્ર.૧ દ્રવ્ય અને કાર્ય લખો.

No.	ગુણ	દ્રવ્ય	કાર્ય
		(options: જીવ/પુદગલ/છ દ્રવ્ય)	
1	શ્રદ્ધા	જીવ	અહંમ કરવો, વિશ્વાસ કરવો
2	જ્ઞાન	જીવ	જાણવું
3	અસ્તિત્વ	છ દ્રવ્ય	હોવું અથવા હયાતી
4	ગંધ	પુદગલ	વાસ હોવી
5	ચારિત્ર	જીવ	લીનતા કરવી or focus
6	દર્શન	જીવ	સામાન્ય અવલોકન (સામાન્ય પ્રતિભાસ)
7	રસ	પુદગલ	સ્વાદ હોવો
8	વર્ણ	પુદગલ	રંગ હોવો
9	સુખ	જીવ	નિરાકુળતા હોવી
10	વસ્તુત્વ	છ દ્રવ્ય	અર્થક્રિયા હોવી (દ્રવ્યને અનુરૂપ કાર્ય હોવું)
11	ક્રિયાવતી શક્તિ	જીવ, પુદગલ	ગમન અને સ્થિરતા
12	પ્રદેશત્વ	છ દ્રવ્ય	આકાર હોવો
13	પ્રમેયત્વ	છ દ્રવ્ય	જ્ઞાનનો વિષય થવું
14	દ્રવ્યત્વ	છ દ્રવ્ય	પર્યાયનું પરિણમન (change) થવું

Activity Sheet 18: Jeev no Charitra Gun and Nandiswar Dweep
Letter 18 of Jain tatva parichay

પ્ર.૧ જીવના ચારિત્ર ગુણનો chart.

પ્ર.૨ અષ્ટાનિકા પર્વ વિશે માહિતી આપો.

૧. અષ્ટાનિકા પર્વ વર્ષમાં કેટલી વાર આવે છે? ત્રણ વાર
૨. અષ્ટાનિકા પર્વ વર્ષમાં ક્યારે (મહિનો) આવે છે? કારતક, ફાગણ, અષાઢ
૩. અષ્ટાનિકા પર્વનું મહત્ત્વ શું છે? આ એક શાશ્વત પર્વ છે, જેમાં દેવો નંદીશ્વર ક્ષીપમાં આવેલા અકૃત્રિમ ચેત્યાલયમાં પૂજા કરે છે.
૪. નંદીશ્વર ક્ષીપની એક દિશામાં આવેલા અકૃત્રિમ ચેત્યાલયનો નકશો નામ સાથે દોરો (પાછળની બાજુનો ઉપયોગ કરો).

पंचमेरु एवं नन्दीश्वर द्वीप की रचना

पंचमेरु के 80 चैत्यालय एवं नन्दीश्वर द्वीप के 52 चैत्यालयों में स्थित सभी प्रतिमाओं को हमारा भाव वंदन है।

मेरु पर्वत संक्षिप्त परिचय

आठवाँ द्वीप में सुदर्शन,
चिखस, अपल, मंदर एवं
चिचुन्माली नाम से विख्यात
पाँच मेरु पर्वत हैं, प्रत्येक मेरु पर
भद्रसाल, भद्रम, सोमजस एवं पाण्डुक
नामक चार वन हैं। प्रत्येक वन की चारों
दिशाओं में एक-एक अश्विनि चैत्यालय है,
इस तरह एक मेरु संघी 16 अश्विनि चैत्यालय
तथा पाँच मेरु संघी कुल 80 अश्विनि चैत्यालय हैं, प्रत्येक में
108-108 विग्रहप्रतिमाएँ हैं।

नन्दीश्वर संक्षिप्त परिचय

मध्य लोक में आठवाँ
द्वीप नन्दीश्वर के नाम से
विख्यात है। जो कि
16.3 करोड़ 84 लाख बीघा एक
दिशा में विस्तार वाला है। इसमें
प्रत्येक दिशा में कृष्ण वर्ण का 1
अजन्तगिरि, श्वेत वर्ण के 4 दक्षिण एवं रक्त
वर्ण के 8 रत्निक पर्वत हैं। इसप्रकार एक दिशा में 13
पर्वत हैं, जिन पर एक-एक अश्विनि चैत्यालय हैं। एक दिशा
में 13 तथा चारों दिशाओं में कुल 52 चैत्यालय हैं।

Activity Sheet 19: Prayojanbhut Tatva
Letter 19 of Jain tatva parichay

પ્ર.૧ તત્ત્વ શબ્દની સંધિ છૂટી પાડો અને તેનો અર્થ સમજાવો.

ઉ.

તત્ત્વ = તત+ત્વ = તે+પણું = તે પણું.

તે વસ્તુનો તે ભાવ, વસ્તુપણું

પ્ર. ૨ પ્રયોજનભૂત તત્ત્વની વ્યાખ્યા લખો. અને તેનો અર્થ શું છે તે સમજાવો.

ઉ.

‘જે વાત છે તેનું સાચું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી અને જેની દ્રઢ શ્રદ્ધા-પ્રતીતિ કે આ વાત આમ જ છે અને અન્યથા નથી એવો પાકો વિશ્વાસ કર્યા વિના આપણું દુઃખ દૂર નથી થતું અને સુખ પ્રાપ્ત નથી થતું, તેને પ્રયોજનભૂત તત્ત્વ કહે છે.’

સાચું સુખ મેળવવા હું જ્ઞાન-આનંદ સ્વભાવી જીવ દ્રવ્ય છું એમ જાણીને એમ દ્રઢ વિશ્વાસ કરવો એ જ મારું પ્રયોજન છે.

પ્ર.૩ પ્રયોજનભૂત તત્ત્વ કેટલા છે? કયા કયા?

ઉ.

સાત છે.

૧. જીવ
૨. અજીવ
૩. આસ્ત્રવ
૪. બંધ
૫. સંવર
૬. નિર્જરા
૭. મોક્ષ

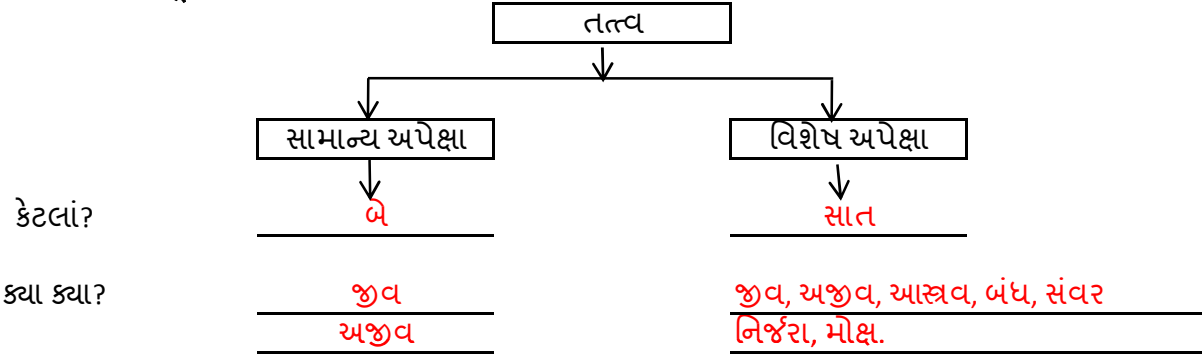
Activity Sheet 20: Definitions of Saat Tatva
Letter 19, 20 of Jain tatva parichay

પ્ર.૧ તત્ત્વાર્થસૂત્રના આધારે સમ્યકદર્શન, મોક્ષમાર્ગ અને તત્ત્વમાં સંબંધ દર્શાવતાં સૂત્ર લખો.

ઉ.

સમ્યગ્દર્શનજ્ઞાનચારિત્રાણિ મોક્ષમાર્ગઃ । અધ્યાય ૧ સૂત્ર ૧
તત્ત્વાર્થશ્રદ્ધાનં સમ્યગ્દર્શનમ્ । અધ્યાય ૧ સૂત્ર ૨

પ્ર. ૨ નીચેનો chart પૂરો કરો.

પ્ર.૩ સાતેય તત્ત્વની વ્યાખ્યા લખો.

ઉ.

૧. જીવ: જેમાં મારું દર્શન, જ્ઞાન અને આનંદ છે તે હું જીવ તત્ત્વ છું.

૨. અજીવ: જેમાં મારું દર્શન, જ્ઞાન અને આનંદ નથી તે પર અજીવ તત્ત્વ છે.

આમાં મને છોડીને અન્ય અનંત જીવ, પુદગલ, ધર્મ, અધર્મ, આકાશ અને કાળ આવી જાય છે.

૩. આસ્રવ: શુભાશુભ વિકારી ભાવનું ઉત્પન્ન થવું તે આસ્રવ તત્ત્વ છે.

૪. બંધ: શુભાશુભ વિકારી ભાવમાં મારું અટકવું તે બંધ તત્ત્વ છે.

૫. સંવર: શુભાશુભ વિકારી ભાવનું ઉત્પન્ન થવું અટકવું અને શુદ્ધભાવ પ્રગટ થવો તે સંવર તત્ત્વ છે.

૬. નિર્જરા: શુભાશુભ વિકારી ભાવનું ઉત્પન્ન થવું અટકી, તેમાં ઘટાડો થવો અને શુદ્ધભાવની વૃદ્ધિ થવી તે નિર્જરા તત્ત્વ છે.

૭. મોક્ષ: શુભાશુભ વિકારી ભાવનો પૂર્ણ નાશ થવો અને શુદ્ધભાવની પૂર્ણતા થવી તે મોક્ષ તત્ત્વ છે.

Activity Sheet 21: 7 Tatvani Viprit Manyata
Letter 21 of Jain tatva parichay

1. Match the column: સાત તત્ત્વ વિષેની જીવની માન્યતા કઈ છે?

તત્ત્વ	ભૂલ
1 જીવ	a આત્માના સ્વરૂપની સમજણ કષ્ટદાયક લાગવી
2 અજીવ	b જીવનું સ્વરૂપ ભૂલીને શરીરમાં પોતાપણું
3 આસ્રવ	c અજીવનું સ્વરૂપ ભૂલીને શરીરમાં જ્ઞાનાદિ માનવું
4 બંધ	d સ્વ શક્તિ વડે ઈચ્છાઓને ન રોકવી
5 સંવર	e પુણ્ય-પાપમાં ભલુ-બુરું માનવું
6 નિર્જરા	f પૂર્ણ નિરાકુળતામાં સુખ ન લાગવું
7 મોક્ષ	g મોહ-રાગ-દ્વેષમાં સુખબુદ્ધિ

1-b

2-c

3-g

4-e

5-a

6-d

7-f

Activity Sheet 22: 7 Tatvani Yatharth Shraddha
Letter 22-23 of Jain tatva parichay

1. Match the column: સાત તત્ત્વ વિષેની જીવની યથાર્થ માન્યતા શું છે?

તત્ત્વ	સાચી શ્રદ્ધા
1 જીવ	a સ્વાત્માના આધારે શુદ્ધિની વૃદ્ધિ
2 અજીવ	b સ્વાત્માના આધારે રત્નત્રયની પ્રગટતા
3 આસ્રવ	c પોતાના જ્ઞાનાનંદ સ્વભાવી આત્મામાં પોતાપણું માનવું
4 બંધ	d જીવની પૂર્ણ શુદ્ધ અવસ્થામાં પૂર્ણ સુખ માનવું
5 સંવર	e મોહ-રાગ-દ્વેષમાં દુઃખ બુદ્ધિ
6 નિર્જરા	f પુણ્ય-પાપ બન્ને સમાનરૂપે અશુદ્ધ ભાવ માનવા
7 મોક્ષ	g સ્વાત્મા સિવાય બધા તત્ત્વોમાં પરપણું

1-c

2-g

3-e

4-f

5-b

6-a

7-d

Name:

6/1/2014

Feedback Form 1
Letter 1 to 4 of Jain tatva parichay

1. Which chapter you liked the most and why?

(Rating 1 - 5, 1 means 'I did not like it' and 5 means 'I liked it the most')

Chapter 1

Chapter 2

Chapter 3

Chapter 4

2. Do you have any questions from topics covered so far?

Chapter 1

Chapter 2

Chapter 3

Chapter 4

3. How the lecturer's can improve to explain the concepts better?

4. How helpful the class activity sheets and assignments have been to understand the chapter concepts?

5. Is pathshala beneficial to you? If yes, then how? If no, then why?

6. How we can improve the pathshala?